

DEVİRİM VE CEPHE SORUNU ÜZERİNE

29 Ekim 1979 tarihli sayımızda yayınlanan 14 numaralı genelge ile Parti örgütünde başlatılan tartışma, genelge uyarınca son olarak 12-13 Ocak tarihlerinde gerçekleştirilen 10. İl Temsilcileri Toplantısı'nda yapılan tartışma ile noktalanmış bulunuyordu. Tartışma sonrası hazırlanan Sonuç Belgesi 9 Şubat 1980'de yapılan Olağanüstü İl Temsilcileri Toplantısı'nda temsil-

cllere açıklandı ve aynı gün «Tek Parti, Tek Cephe» adıyla yayınlandı.

Olağanüstü İl Temsilcileri Toplantısı'nda «açılıştan sonra Genel Başkan Behice Boran konuştu.

Yoğun alkışlar ve «Faşizmi Ezeceğiz» sesleri arasında konuşmasına başlayan Genel Başkanımızın konuşmasının geniş bir özeti aşağıdadır:

ama rapor, önemli bölümlerinde daha önce sunmuş olduğumuz raporla aynıdır. Ben bu konuşmamda, raporda üzerinde pek durulmamış, ama zihinlerde bir soru yaratabilecek olan konular üzerinde duracağım.

Raporun başında Türkiye'nin siyasal durumu üzerinde duruluyor. Bu durumun analizini burada yapacak değilim, rapora bırakıyorum. Yalnız Türkiye'nin içinde bulunduğu, en geniş anlamda siyasal, —ekonomik dahil— durum söz konusu edildiğinde, bu durumun bizim bu tartışmada en çok üzerinde durulan konulara ilişkin tarafları var. Bu tartışmada birçok sorunlar üzerinde durulmakla beraber, hepimiz de herhalde farkındasınız, en çok, önemle vurgulanarak üzerinde durulan konular, cephe sorunu, yani güç ve eylem birliği ve işçi

sınıfının politik örgütünün tekleşmesi sorunudur. Bunlara ilişkin olarak da sosyalist devrim sorunudur. Bu konular, içine girdiğimiz siyasal durumla yakından ilişkilidir.

Ötedenberi vurguladık, Türkiye'nin derin bir bunalım yaşadığı günümüzde faşizme karşı mücadele ivedilik ve öncelik kazanmıştır diye, ama 1 Ocak muhtırası ve Demirel hükümetinin kurulmasıyla bu sınıfsal mücadeleyi yoğunlaştırma zorunluluğu daha da ön plana çıkmıştır. Güç ve eylem birliğini pekiştirmek, giderek cephe kurulmasını, bazı arkadaşların kullandığı deyimle, cephenin örülmesini gerçekleştirmek sorunu daha da güncellik kazanmıştır, daha da ön plana çıkmıştır.

PROGRAM VE SOSYALİST DEVRİM ÜZERİNE; ASLOLANI BAŞA KOYMAK

Programımızdaki sosyalist devrim konusunun iki tür yanlış anlaşılmaya uğradığı görülmektedir: Birisi, Türkiye İşçi Partisi Programı sosyalist devrim diyor, öyleyse Türkiye İşçi Partisi demokratik hedefleri ve görevleri, bunlar uğrunda mücadeleyi dışlıyor görüşü, iddiasıdır. Faşizmin yenilgisini dahi sosyalist devrim güvüne, aşamasına erteliyor yakıştırmasıdır. Diğer iddia ise bunun tam tersi: Türkiye İşçi Partisi Demokratiz Bildirgesi, Örgütlü Birleşik Güç Yenilmez, Plan'ın sunuş yazısı gibi belgeleriyle esas programından ayrılıyor, millî demokratik devrim çizgisine kayıyor, iddiasıdır. Bu her iki iddia da yanlıştır. Türkiye İşçi Partisi gerçekten, programında «devrim gündeme geldiğinde sosyalist devrim olacaktır» diyor. Ama sosyalist devrim bugününden yarına gerçekleşecek bir olgu olarak ortaya koymuyor. Veya sosyalist devrim olacaktır diyerek demokratik, anti-empiryalist hedefleri de içeren en geniş anlamda demokratik mücadeleyi dışlamak şöyle dursun, hiçbir şekilde kısıtlamıyor bile. Programımızda baştan aşağı bu tutumun ifadeleri vardır. Partimiz hem demokratik hedefleri, görev-

Yoldaşlarımız; birkaç ay önce açtığımız genel tartışmayı bu toplantıyla kesin olarak noktalamış bulunuyoruz. Bundan önceki İl Temsilcileri Toplantısı'yla tartışmanın Örgüt tarafından, üyeler tarafından sürdürülmesini noktalamış oluyorduk; şimdi size sunulmuş olan rapordan sonra son biçimiyle tartışmayı kesin sonuca getirmiş, orada bağlamış ve bu anlamda genel tartışma dönemini sona erdirmiş bulunmaktayız.

Rapor, girişte de belirtildiği üzere, esas itibarıyla daha önce size sunulmuş olan Merkez Yönetim Kurulu raporuna dayanmaktadır. Yani ayrıca ele alınmış, yeni baştan ele alınmış, yeni bir rapor değildir. Eleştiriler ışığında, Merkez Yönetim Kurulu'nun kendisinin de katıldığı eleştiriler ışığında değişmeler yapılmıştır, eklentiler yapılmıştır;

leri, hem de bunlar uğrunda birleşik bir mücadele sürdürülmesi gereğini öngörüyor. Programımızın 2. bölümü, «Temel Görevler» bölümü ele alındığında görüldüğü ki, dört başlık altında mücadele hedefleri, demokratik hedefler, 33 paragraf içinde toplanmıştır. Ve her bir paragraf ayrı bir demokratik hedefe, aynı bir demokratik göreve işaret etmektedir. Bu kadar ayrıntılı ve somut olarak demokrasi mücadelesinin hedefleri ve görevleri ele alınmıştır.

Türkiye İşçi Partisi Programı, eylem ve güçbirliği konusunu da gözardı etmiş değildir; cephe sorununu gözardı etmiş değildir. Yakın stratejik hedef olarak, sosyalist devrime kadar olan sürede bir demokratik iktidar olasılığını reddetmiş değildir; reddetmek şöyle dursun, programın yürüttüğü mantığa baştan sona kadar baktığımız zaman bu demokratik görevlerin yerine getirilmesi konusunda bir ortak iktidar ihtimalinin de öngörüldüğü ileri sürülebilir. Programın 2. bölümünde sözünü ettiğimiz 33 paragraf halinde 33 demokratik mücadele hedefi ve görevi ortaya konduktan sonra o bölüm şu sözlerle sona ermektedir: «Türkiye İşçi Partisi, bu somut hedeflerin gerçekleştirilmesi, demokratik hak ve özgürlüklerin geliştirilmesi, ülkenin demokratikleşmesi ve emperyalizmin geriletilmesi için tüm demokratik olanakları sonuna kadar kullanarak mücadele eder. Türkiye İşçi Partisi, bu hedefler etrafında bütün antiemperyalist ve demokratik güçlerin dayanışmasını ve eylem birliğini sağlamayı görev bilir.»

Görüldüğü ki, daha ilk belgemiz, Demokrasi Bildirgesi, Örgütlü Birleşik Güç Yenileme broşürüne, Plan'ın sunuş yazısına dahi gelmeden önce, daha ilk kuruluş anında, Partimiz, programıyla demokratik mücadelenin gereğini, görevlerini, hedeflerini ortaya koymuş ve bütün antiemperyalist, demokratik güçlerin dayanışmasını ve eylem birliğini öngörmüş, bunu sağlamayı görev bilmiştir.

Ayrıca, demokratik görevler Programda ön plana da alınmıştır. Programda özellikle siyasal demokratik görevlerin öncelik kazandığını belirten parçalar vardır. Bilhassa politik demokratik görevler, mücadelemizin güncel, ivedi sorunlarıdır, denilmekte ve hemen arkasında demokratikleşme sürecinin sadece politik demokratikleşmeyi kapsadığı, toplumun tüm alanlarında demokratikleşme sürecinin geliştirilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Şimdi burada sosyalist devrim ve devrim aşaması konusuna değinelim. Ger-

çekten Türkiye İşçi Partisi Programı, devrim gündeme geldiğinde bu sosyalist devrim olacaktır, diyor. Ama devrimin bugünden yarına gerçekleşeceğini söylemiyor, «gündeme geldiğinde» diyor. Bu gündeme geliş uzun bir süre alabilir. Bu süre içinde antiemperyalist, anti-faşist mücadele yürütülecek, bunların hedeflerine yönelik bir mücadele verilecektir. Yalnız burada önemli bir nokta var: Demokratik ve antiemperyalist mücadelelerin öncelliği, ivediliği, güncelliği tanınmaktadırsa, bu, zaman açısından mutlak bir öncelik ifade etmiyor. Yani önce demokratik ve antiemperyalist hedefler için çalışacağız, onlar gerçekleşecek, ondan sonra sosyalizm için mücadeleye gireceğiz anlamına gelmiyor. Bu anlamla gelmediği, daima tekrarladığımız şu slogandan da bellidir: «Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin bütünselliği». Bunlar şüphesiz özdeş mücadele yönleri değildir, ama bunlar birbirleriyle sıkı sıkıya bağlı, birbiri içinde geçmiş olan mücadele yönleridir. Demokratik mücadeleyi sosyalizm perspektifinde yapmakla, böyle bir perspektif gözönüne alınmadan yapmak ve yürütmek arasında çok köklü, çok derinden bir fark vardır.

Bütün işçi sınıfı partileri ve bu arada Türkiye İşçi Partisi, işçi ve emekçi kitlelerin güncel sorunlarıyla meşgul olurlar. Kitlelerin güncel sorunlarını çözmek için mücadele verirler, ama hiçbir işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi ve bu arada Türkiye İşçi Partisi, bu mücadele alanında takılıp kalmaz. Ufkunu, mücadele ufkunu demokrasi ve antiemperyalizm çizgisiyle kapatıp sınırlamaz. Demokratik mücadeleyi, antiemperyalist hedefleri de kapsamak üzere demokratik mücadeleyi, daima sosyalist devrimi, sosyalizme erişmeyi öngörerek, onu başa olarak yapar. Kitlelerin güncel ivedi sorunlarıyla meşgul olmayı, bu sorunlara çözüm getirmeyi, o kitlelerle kenetlenilebilmek ve o kitleleri elinden tutup daha yüksek bilinç düzeylerine yükseltmek için kullanır. Demokratik ve antiemperyalist mücadelesini yürüten gerçek, nihai hedefin sosyalizm olduğunu bir an bile gözardı etmez. Böyle bir tutumu vardır demokratik mücadelede. Programımızda denmektedir ki, Türkiye İşçi Partisi'ni diğer sol veya sosyalist platformdaki hareketlerden ayıran nokta budur; bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin bütünselliğinin önemli bir unsuru, budur.

MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM KONUSU ÜÇ AYRI PLANDA ELE ALINABİLİR

Buna ilişkin olarak geçmişte ve bu-

gün, Sosyalist Devrim ve Milli Demokratik Devrim tezleri tartışılmıştır ve tartışılmaktadır, MDD meselesi üç ayrı planda ele alınabilir: Birincisi, MDD deyimini kullanıldığında, kast edilen, özellikle 2. Dünya Savaşı'ndan sonra bağımsızlığını kazanmış ülkelerin durumudur. Bunlar, genelinde henüz kapitalizm öncesi durumda olan, kapitalist gelişmeler başlamış olsa bile, hakim üretim ilişkisinin pre-kapitalist, kapitalizm öncesi olduğu, feodal ilişkilerin ağır bastığı topraklardır. Demokratik Devrim'in amaçları, hep bilindiği gibi, 1905'lerden itibaren, otokrasinin devrilmesi, 8 saatlik işgününün kabulü, seyahat özgürlüğü gibi demokratik talepler ve görevlerdir. Bugün pre-kapitalist ilişkilerin hakim olduğu ve yeni bağımsızlığına kavuşmuş toplumlar için de bir MDD aşaması öngörülmektedir; ve otokrasinin ortadan kaldırılması, işgününün 8 saatle indirilmesi gibi taleplerin yanı sıra, genelinde işçi ve emekçi kitlelerin yaşam düzeyini yükseltmek, yoksul köylüler lehine bir tarım ve toprak devrimi yapmak, ekonominin kalkınmasını sağlamak için devlet sektörünü geliştirmek gibi ögeler de eklenmiş bulunuyor. Dedim gibi bu anlamda MDD, kapitalist gelişmeleri başlamış olsa bile, hakim niteliği itibarıyla kapitalizm öncesi durumunda olan feodal ilişkilerin hakim olduğu, özellikle 2. Dünya Savaşı'ndan sonra bağımsızlığını kazanmış olan eski sömürge ülkeleri için söz konusudur. Bu çeşit bir milli demokratik devrimin Türkiye açısından aşıldığı, artık söz konusu olmadığı, programın deyimiyile, «esas itibarıyla yapılmış» olduğu bir gerçektir ve şimdi yapılan demokratik devrim ve sosyalist devrim tartışmalarında sorun, benim izleyebildiğim kadarıyla, bu planda ele alınmamaktadır.

Ama şimdi başka bir demokratik devrim olasılığında bahsedilmektedir. Kimi yerlerde bir demokratik devrim aşamasından —ayrı bir devrimden değil— söz edilmekte, kimi yazılarda ise bir devrim söz konusu olmadan, ortak bir demokratik iktidar, bir «ileri demokrasi» kısa vadeli stratejik hedef olarak ileri sürülmektedir. Bu tez, özellikle gelişmiş kapitalist ülkeler için söz konusudur. Gelişmiş kapitalist ülkelerde bilindiği gibi tekelleşme son aşamasına varmıştır denecek kadar ilerlemiştir. Burularda tekeldışı burjuvazi ile tekeli burjuvazi arasında derin ayrımlar ve çelişkiler vardır. Tekeller sadece işçi sınıfını sömürmekle kalmayıp, tüm emekçi sınıfları ve tekeldışı burjuvaziyi kendi hegemonyası altına almakta, onları baskı altında tutmakta, onların elinde

toplanan artık-değerin gittikçe büyüklen parçalarını kendisine kanallık etmekte, kendisi bunlara sahip çıkmaktadır. Onun için bu durumda bir demokratik devrim, ya da bir demokratik iktidar söz konusudur, deniliyor.

Gerçekten de gelişmiş kapitalist ülkelerde tekeldışı burjuvazi ile tekeli burjuvazi arasında bir ayrım, gittikçe büyüklen bir çelişki olduğu görüldüğü; bu tesbit doğrudur. Ama tekeldışı burjuvazinin tekellere karşı mücadeleye ne derecede katılabileceği, veya katılmasının sağlanabileceği ayrı bir tartışma konusudur. Tekeller hiç şüphesiz küçük ve orta boydaki sanayileri durmadan öğütmekte, ya iflasa sürüklemekte veya şirketlerin birleşmesi yoluyla özümsemekte, kendisi içinde eritmektedir. Ama görüyoruz ki, en gelişmiş kapitalist ülkelerde dahi orta ve küçük sanayi işletmeleri tümüyle ortadan kalkmış değildir. Tekelci kapitalizm, tekeller, bir yandan küçük ve orta burjuvaziye durmadan baskısı altına alıp eritmektedirler; diğer taraftan da kendilerine bağımlı olan sanayileri, yan işletmeler halinde bu küçük ve orta sanayi kesiminin yeniden üretmektedirler. Ayrıca, Programımızda belirttiğimiz üzere, tekeldışı da olsa, orta ve küçük burjuvazi ile işçi sınıfı arasında emek-sermaye temel çelişkisi vardır. Bundan başka, bu konuyu işleyen bütün literatürde, dikkatinizi çekmiş olması gerek, tekeldışı orta ve küçük burjuvazinin kayıpk, bir uçtan öbür uca savrulabilen güvenilmez kesimler olduğu belirtilir. Her an emperyalizmle, büyük tekeli burjuvaziyle uzlaşmak, anlaşmak eğilimindedirler. Bundan ötürü tekeldışı burjuvazi söz konusu olduğunda son derece uyanık, son derece ihtiyatlı olmak durumu vardır.

Orta gelişmişlikteki kapitalist ülkelere gelinece, bu ülkelerdeki demokratik devrim veya ortak demokratik iktidar sorunu, kapitalizm öncesi toplumlarda görülen, yerel devrim sorunundan, veya tam gelişmiş kapitalist ülkelerdeki antitekel, anti-faşist mücadele sorunundan, iktidar ve devrim sorunundan farklıdır. Çünkü burularda iki sorun ayrıca ortaya çıkmaktadır, orta gelişmiş ilişkilerin olarak: Birincisi tekelleşme ne derecede ilerlemiştir, hangi düzeydedir? Tekelleri tekeldışı burjuvazi arasındaki çelişki ne derecede yaygın ve derin bir çelişki haline gelmiştir? Bu soruların yanıtını vermek gerekir. İkincisi, tarihsel durum nasıldır? Tarihsel hâle feodal üretim ilişkileri, değişikliğe uğramakla beraber, hakim durumda ilişkiler midir? Kapitalistleşme süreci tarım

kesiminde ne denli yerleşmiştir, sorunlara cevap vermek gerekir.

TÜRKİYE'DEKİ MÜCADELE GENELİNDE VE HAKİM NİTELİĞİYLE ANTİKAPİTALİST BİR MÜCADELEDİR

Güney Amerika ülkeleri söz konusu olduğunda devrim mücadelesi tekelle karşı antitekel ve antifeodal bir mücadele olarak tanımlanabilmektedir. Ama 1960 işçi partileri ve bilimsel sosyalist partiler konferansının belgesine baktığımız zaman, o ülkelere dahi mücadelesinin kapitalizme karşı mücadeleye dönüştüğü haller ve yerler olduğu belirtilmektedir. Türkiye'ye gelinece, o da orta gelişmiş bir ülke olarak, aynı sorunların cevaplanmasını gerektiren bir durumdadır. Ama az önce işaret ettiğim Latin Amerika ülkelerinden farklı olarak Türkiye'de mücadele antifeodal değildir. Antifeodal kalıntıları vardır, onu inkâr etmiyoruz. Programımızda da belirtildiği üzere bu kalıntıları özellikle Doğu ve Güneydoğu'da kendisini göstermektedir. Ama o bölgelerde bile kapitalistleşme süreci gelişmektedir. Türkiye'nin bütününde ise hakim ilişkiler kapitalist ilişkilerdir. Onun için Türkiye'deki mücadele, genelinde ve hakim niteliğiyle antikapitalist bir mücadeledir. Türkiye'de 1960'danberi özellikle, gelişen sanayileşme sonucu tekelleşme de ilerlemiş, tekeli şirketler ortaya çıkmıştır, ama hiç kuşkusuz, aynı zamanda tekeldışı bir burjuvazinin de bu gelişme ile beraber palazlandığını ve daha müreffeh yaşam seviyelerine ulaştığını görüyoruz. Enflasyon kuşkusuz, en çok büyük sermayeye, tekellere yararlı, ama tekeldışı burjuvazi içinde de enflasyondan yararlanan, durumunu düzelten, palazlanan bir kesim görüldüğü. Bu koşullarda tekeldışı burjuvazi ile tekeller arasındaki çelişkiyi ve ayrımı daha titizlikle, dikkatle tesbit etmek gereği ortaya çıkıyor.

Şimdi bu sözlerimden tekeldışı burjuvazi demokratik güçlerin ortak cephesine kazanılmaz veya kazanılmasına çalışmamak gerekir, sonucu çıkmaz. Nitekim partimiz, programımız da böyle demiyor. Programımıza baktığımız zaman tam beş sayfaının egemen sınıflar için-deki ayrışım ve çelişkilere hasredilmiş olduğu görüldüğü. Bunlar görebildiğimiz, tesbit edebildiğimiz kadaryla ayrıntılı bir şekilde o programa belirtiliyor ve programımız burjuvazi arasındaki bu çelişkilerden faydalanılacağı, mücadelenin yürütülmesinde bunların dikkate alınacağı hususunu gayet açık olarak belirtiyor ve bazı örnekler ortaya koyuyor. Ortak Pazarla üyeliğe karşı çıkmak, ya-

bancı sermayenin ülkemize elini kolunu sallayarak serbestçe gelmesini karşı çıkmak, tarımda büyük gelirlerin vergilendirilmesini istemek gibi ve daha başka hallerde, işçi sınıfının politik hareketinin, partisinin, burjuvaziden gelen bu talepleri destekleyeceği açıkça belirtiliyor. Taleplerde uyumculuk ve sürekililik olduğu hallerde, o süre boyunca eylem ve işbirliği öngörüldüğü. Bu tür bir gelişme gerçekleştirilebilir, elbette o zaman demokrasi cephesinin bir unsuru olarak tekeldışı burjuvazi de orada yerini alabilir. Tekellere karşı mücadelede tekeldışı burjuvazinin desteğini almak önemlidir; hatta bazan yaşamı bir önem gösterebilir; Şili örneğinde görüldüğü gibi. Şili'de başlatılan devrim sürecinin sonucu, başarılı sonuçta ermemesinin bir nedeni, kanımızca temel nedeni, Şili işçi sınıfı partisinden gereken gücü alamaması, birleşik kitlese hareketi kendi hegemonyası altına alıp onu sosyalist devrim doğrultusunda demokratik görevleri yerine getirme mücadelesinde yönlendirememiş olmasıdır. Ama, birleştirecek olmakla birlikte, Şili'deki durumu o günlerde yakından etkileyen bir unsur da, Şili'de orta burjuvazinin ve küçük burjuvazinin bazı bölümlerinin cephe hareketine kazanılamaması olmuştur. Bu kesimlerin cepheye kazanılması önemlidir. Çünkü tekellere karşı olan mücadelede sonuç alınmasını kolaylaştırır. Birleştirecek değildir ama, bu aşamada önemli bir etkenidir. Yalnız, daha önce belirttiğim gibi, yürütülen mücadelede bu kesime, burjuvazinin bu tekeldışı kesimine karşı çok uyanık ve çok dikkatli olmak zorunluluğu vardır. Kayıpkahşi bir an gözden kaçırılmamalıdır. Bu anlayışla ancak, tekeldışı burjuvaziyle iş ve güç birliği yapılır ve cepheye kazanılmasına çalışılır.

GELİŞMİŞ VE ORTA GELİŞMİŞ ÜLKELERDE DEVRİM SÜRECİ TEKTİR VE BUNUN SINIFAL ADI PROLETER DEVRİMDİR

Şimdi bu gelişmiş ve orta gelişmiş ülkelerde devrim konusu ele alındığında şu noktalar ortaya konulmaktadır: Birincisi, birbirinden ayrı, bağımsız iki devrim söz konusu değildir. Devrim süreci tektir, ikinci belirtilen husus, işçi sınıfı öncülüğünde, hegemonyasında yürütülen veya yürütülmesi gereken bir süreçtir. Üçüncüsü, bu devrim sürecinde kapitalizmin egemen sınıflar, egemen sınıfların en egemen kesimleri hedef alınmaktadır. Bu nedenle, devrim sürecinin demokratik devrim aşaması söz konusu ise, demokratik devrim aşamasının sınıfsal hedefleriyle, işçi sınıfının sosya-

list devrim hedefleri üstüste çakışmaktadır. Çünkü tekeli burjuvazi, tekeliler, kapitalizmin egemen sınıflarının daha da egemen olan kesimleridir. Bir başka deyişle söz konusu halde, devrim sürecinin demokratik aşamasının sınıfsal hedefleriyle sosyalist devrimin sınıfsal hedefi üstüste çakışmaktadır.

Şimdi bu tesbitler yapıldıktan sonra, bu devrim sürecinin adı nedir, sorunu ortaya çıkarıyor. Bir devrim süreci ki tekir; bir devrim süreci ki orada aşamalar da söz konusu oluyor ama ayrı ayrı devrimlerden söz konusu olmaz; bir devrim süreci ki sınıfsal hedefi proleter devrimin sınıfsal hedefiyle üstüste çakışmaktadır. Bu devrim sürecinin adı nedir? Bunu ortaya koymak lazım. «Tek bir devrim süreci vardır ama iki aşamalıdır. Bir aşaması demokratik devrimdir, öbür aşaması sosyalist devrimdir» ifadesi, —devrim süreci madem ki tekir— bu devrim sürecinin adı nedir, sorunu cevaplanmaktadır. Bir ortada kalmaktadır. Programın mantığına göre bu tek olan, iki ayrı devrimi söz konusu etmeyen, ama iki aşamayı içerebileceği söylenen devrim sürecinin adı, sınıfsal adı proleter devrim olmak icabeder. Ve işçi sınıfı hegemonyasını kurarak, yani kurulan cepheye tam hakim olup onu yönlendirir, yönetir durumda olarak iktidara gelirse, bu artık sosyalist devrim sürecinin başlangıcı demektir ve devam ettiği sürece sosyalist veya proleter devrim süreci devam ediyor demektir, ta nihai hedefine, sosyalizme geçiş noktasına gelinceye kadar. Ama efendim, diğer mütefikli sınıflarla ve örgütlü cephe kuruluşu içinde hegemonyasını kurarak, işçi sınıfı iktidara geldiği zaman demokratik görevler, dönüşümler kalmışsa ne olur? Şu olur: Bir defa demokratik görevlerden bazıları gündemden düşebilir, işçi sınıfının hegemonyasında bir ittifaklar sistemi biçiminde iktidarı alınması. Geriye kalan demokratik görevler sosyalizmin kuruluşuna geçerken, yol üzerinde yerlerine getirilir, geçer geçer.

Bu anlamda programımız devrim sürecinin teklifi ve devrim sürecinin de nihai noktalanması yerinin, hedefinin sosyalist devrim olduğunu belirtmektedir. Ama tekrar ediyoruz, bunlardan önce uzun süre, ne kadar uzun süre olur bilemeyiz, demokratik görevlerin yerine getirilmesi, antiemperyalist, anti-faşist, antişovenist güçler mücadelesinin sürdürülmesi söz konusudur. Bu mücadeleden etkin bir şekilde yapılabilmesi için de bir cephe kurulması doğru olur, buna çalışmak gerekir.

GEÇMİŞTE VE BUGÜN MDD, SD TARTIŞMASI

Şimdi Türkiye'de bu demokratik devrim ve sosyalist devrim üzerinde 1960-1970 arasında başlayarak tartışmanın yürümeye sebezsi değildir ve bugün bu konu üzerinde durmamız ve bu konu üzerinde dururken teklidisi burjuvazi konusuna öncelikle eğilmemizin bir nedeni, 61/71 arasında bu tartışma yapılırken gerçekten tartışılan noktaların, devrimin niteliği konusundan çok, işçi sınıfının varlığı ve öncülüğü konusu olmasıydı.

MDD tezinin taraftarı olanlar aslında işçi sınıfının varlığını, etkin bir ölçüde varlığını, işçi sınıfının devrim hareketine öncülük edebileceğini inkâr ediyorlar, işçi sınıfının bağımsız hareketinin görevleri olan görevleri, ondan beklenerek sonuçları, amaçları ara tabakalar altındaki burjuvaziye ve bilhassa burjuvazinin aydın kesimine devrediyorlardı. Ve giderek bu tutum da cuntaçılık kadar varınıyordu. Bu görüşe ve bu sapkın eğilime karşı Türkiye İşçi Partisi sosyalist devrimin başa alınması gerektiğini, ona bağımlı olarak demokrasi mücadelesinin sürdürülmesi gerektiğini vurguladı. Az önce de işaret ettim, demokrasi mücadelesi, tamam; antiemperyalist mücadele tamam; ama bu mücadeleler antiemperyalist ve demokratik hedeflerin ufuk çizgisiyle sınırlanıp kapatılmayacaktır, bu mücadeleler daha da geniş bir perspektif içinde, sosyalizm ufkuna yönelik olarak yürütülecektir demistik. Asıl tartışmalar bundan kaynaklanıyordu. 1975'ten sonra UDD hareketi de aynı nitelikteydi; işçi sınıfının legal partisinin varlığı ve varolan partinin işçi sınıfının bilimsel sosyalist partis olma niteliği reddediliyor ve bunun yerine, hep bildiğiniz gibi, CHP kuyrukculuğu yapıyorlardı. CHP iktidara gelecek, belli yasa maddelerini ortadan kaldıracak, demokratik özgürlükler ortamı genişleyecek ve ondan sonra işçi sınıfının bilimsel sosyalist partis kurulacaktır. Sanki demokrasi mücadelesinde işçi sınıfının politik hareketinin, partisinin, bir görevi yokmuş gibi, demokrasi mücadelesinin başını çekmek görevi dahi işçi sınıfına düşmüyormuş gibi bir tavır alınıyordu. Yani gerek 60 ve 70'lerin arasındaki MDD hareketinde, gerekse 75'den sonraki Birlik ve Dayanışma'nın ileri sürdüğü UDD anlayışı ve hareketinde işçi sınıfının bağımsız sosyalist partisinin görevleri olan görevler, ondan yapılacak beklentiler burjuvaziye aktarılması bulunuyordu.

Onun için bu konu üzerinde bu kadar hassas ve bugün de onun için

cephe sorunu söz konusu olduğunda aynı hassasiyeti gösteriyoruz, bu tehlikeye ayrıca dikkati çekmek gerektiğini duyuyoruz.

CEPHE KONUSU ÜZERİNE

Şimdi, denilebilir ki, Program bir işbirliği ve eylemliliğini reddetmek şöyle dursun, öngörüyorsa; demokratik antiemperyalist hedefler etrafında bütün demokratik, ilerici güçlerin eylem birliği, dayanışmasını öngörüyorsa, bu neden daha sarıh olarak programda belirtmemiştir? Neden cephe konusu programda alınmamıştır? Şundan dolayı —ve bu söyleceklerimi bir mazeret olarak öne sürmüyorum, bir durumun açıklanması anlamında ileri sürüyorum— 1975'de Parti'nin kuruluşuna geçildiğinde, ortada iş ve eylem birliğini gerekli, hatta mümkün kılacak koşullar görülüyordu. Cephe birliği, bildiğiniz gibi sınıfsal açıdan işçi sınıfının diğer emekçi sınıf ve tabakalarla iş ve gücbirliğin dayanır. Ama cephe bu sınıflararası ortak örgütlenmeyi ve ortak güç ve eylem birliğini ancak örgütler vasıtasıyla yapabilir. Kitleleri, sınıfların bütün kitlelerini veya bazı kesimlerini hareketi geçirecek manivelalar, örgütlerdir. Örgütler vasıtasıyla işçi sınıfının yoksul köylülerle ittifakını kurabilirsiniz. Örgütlenmeye vasıtasıyla işçi sınıfının diğer emekçi kitlelerle, kol ve kafa emekçileriyle güç ve eylem birliğini gerçekleştirebilirsiniz. 1975'de böyle örgütler ortada görülüyordu. Varolan örgütleri de kitle tabanı yoktu. Kitle tabanını olmayınca, örgütlerle yapılacak iş ve eylem birliği daha ziyade biçimsel olan, gerçek temeline oturmamış ve sonuç vermeyecek olan işbirlikleri olabiliyordu. Bu açıdan biz Partimizi kurarken ilk hedefin, yapılması gereken ilk görevin işçi sınıfı içinde öncelikli örgütlenmek, orada kök salmaya başlamak, diğer işçi ve emekçi kesimler içinde çalışıp oralarda bir kitle tabanı oluşturmaya çalışmak olduğu görüşüne vardık. O koşullarda, program iş ve gücbirliğine, demokratik cepheye kapalı olmaya için, bunu ayrıca tashih etmek gerektiğini duyduk. Yani, böyle bir programla bunlar olacaktır ama şu an böyle bir gücbirliğin, eylem birliğinin, bir cephe örgütlenmesini örmeye başlayacak koşullar yoktur, dedi ve Partinin örgütlenmesini, dediğim gibi, kitlelerde, işçi sınıfında güç kazanmasını, kök salmasını ön plana aldık ve bu suretle işe başladık. Böyle davranmak, güç ve eylem birliği, demokratik bir cephe oluşturmaya konusunu ele alıp açık seçik bir biçimde temellendirmemek Program'da bir boşluk yarattı. Bu hata açık-

lamaya çalıştığımız nedenlerden kaynaklanmıştır. Bugünkü tartışmaların kökünde bu boşluk vardır. Program'da bu boşluğu bırakmak bir hata olmuştur. Ayrıca Türkiye İşçi Partisi'nin sözünü ettiğim güçlenmesi konusunda, enternasyonal arenaya açılması, orada kendisini kabul ettirmesi gerekiyordu. Kıscacası, diğer örgütlerle bir iş ve eylem birliği ve giderek bir cephe örmesine gitmeden önce Partimizin elle tutulur bir ağırlığı olması, bir önemi olması, kendini kabul ettirebilir olması düşünülüyor, bu yapılmaya çalışılıyordu. Bu arada şöyle bir beklenti de vardı. Solda kurulan beş partinin, zamanla beş parti olmadığı ortaya çıkar, kitle tabanı olan örgütler ile bir güç ve eylem birliği, bir cephe kurma sorunu ele alınabilir ve sorun çözülürdü. Bu konuda yaptığımız bir ikinci hata da, şu oldu. 21 Ekim'de İstanbul'daki Temsilciler Toplantısında söylediğim gibi, Türkiye İşçi Partisi'nin kitlesele potansiyelini yanlış değerlendirdik. Birlik sorunu iki çeşitte ortaya çıkıyordu. Birisi bu hareketin, işçi sınıfının bilimsel sosyalist partis olma iddiasındaki bir hareketin egemen bir hareket haline gelmesi, sürükleyici bir güç haline gelmesi, işçi sınıfının kitlelerinin bu örgütlenme etrafında, bu hareket etrafında toplanması. Görev böyle görülüyordu. Bu anlayış aslında yanlış bir anlayış değildir. Bugün de bu görüşümüz değişmiş değildir. Türkiye İşçi Partisi'nin Türkiye işçi sınıfının partis olarak kitlelerde tutturmak, kök saldirmek; Türkiye İşçi Partisi'nin, sol kanat içinde egemen ve sürükleyici güç haline gelmesine çalışmak, gündemden çıkmış değildir, ihmal edilecek bir sorun değildir. Ama bu çalışmaları aynı zamanda diğer örgütlerle, diğer demokratik güçlerle iş ve güc birliğine girişmeyi engellemek, tersine Parti ne deredede egemen bir hareket haline gelirse, ne deredede güçlü bir hareket olursa, güç ve eylem birliği hareketine katkısı da o kadar büyük olur; güç ve eylem birliğini yönlendirici bir düzeye ulaşabilir, güç ve eylem birliğine ve giderek cepheye kendi damgasını basabilir. Ve bastığı ölçüde de hareketin şansı artar.

Diğer memleketlerdeki durumda da baktığımız zaman, —onu da ele alıp, değinip geçeyim— görüyoruz ki, işçi sınıfı hareketinin, politik hareketinin egemen olduğu, hegemonyasını kurduğu hallerde ve zamanlarda devrimci sürece başarıya ulaşmaktadır. Bu mümkün oluyorsa, eğer bir pazarlık sonucu, işçi partisinin hegemonyası olmadan bir beraberlik söz konusu oluyorsa, gerçekleşiyorsa, bunun sürekli olması, ba-

şarılı sonuçlara ulaşması çok daha büyük tehlike ile karşılaşır. Şili'de bu hal görülüyor; biraz önce değindim, tekrar edeyim, oradaki hareketin başarısızlığında işçi sınıfının partisinden egemen, örgütleyip yönlendirici güç anlayışı esas belirleyici rol oynamıştır. Ve işçi sınıfı böyle yönetici, birlik hareketine hakim bir durumda olmadığı için de teklidisi burjuvazinin cepheye kazanılması tam mümkün olmamıştır. Kazanmış ülkelerden Fransa'ya baktığımız zaman orada da görüyoruz ki, daha 1930'larda cephe birliği sorunu üzerinde durmuş olan, halk cephesini oluşturmuş ve başarıyla yürütmüş olan Fransa'da, savaş yıllarında ulusal mukavemet hareketinin başını çekmiş ve işgalciye karşı güç birliğini, eylem birliğini gerçekleştirmiş olan Fransa'da bugün bir ortak cephe oluşturulabilmiş değildir. Ortak program çalışmalarını hep biliyoruz. Bu program oluşturulacak başarılı bir sonuçta geldiği görülürken, programı yenilemek ve günün şartlarına uygun hale getirmek görüşmeleri başladığı zaman, bu görüşmeler başarıya ulaşmadı, kesildi. Ve kesiliş noktası, tekrar dikkatinizi çekeyim, tekelilerin kamulaştırılması sorunu oldu; bu noktadan koptu.

Sol radikal parti ve sosyalist parti tekelilerin kamulaştırılmasını çok dar tutulmasını istedikler. Komünist parti ile ortak program oluşturma ilişkilerine girecek kadar ilerici, solda açık olan bu iki partinin teklidisi burjuvazinin çıkarlarını savunmaları, tekelilerin daha geniş ölçüde tasfiyesinden yana olmaları beklenirdi. Ama öyle olmadı. Tekellerle teklidisi burjuvazi arasındaki çelişki ve sürüşme, bu iki solcu partiye dahi gerektiğinde antitekel bir tutum aldırma-ya yattı. Diğer burjuva partilerinin böyle bir tutum almaları ise hiç beklenemezdi. Üçlü görüşmelerde işçi sınıfının partis üçlü hareketi yönlendirici, ama egemen duruma gelemedi ve ilişkiler koptu.

Tekrar bizim partimize gelelim. Cephe birliği için çalışmak, onun gerçekleştirilmesi için tüm olanakları ve gücümüzü sonuna kadar kullanarak çalışmak, şu gerçeği, şu görevi dışlamaz, bir kenara itmez; yani işçi sınıfının bilimsel sosyalist partis olarak Partimizi, işçi sınıfı içinde kökeltirmek, emekçi kitlelerde kökeltirmek, egemen ve sürükleyici güç haline getirmek görevini dışlamaz. Hatta tekleşme dahi bu görevi dışlamaz. Partimiz cephe birliği konusunda, tekleşmeyi esas almaktadır. Bilimsel sosyalist platformda denebilecek üç hareket görülmektedir ve işçi sınıfının politik birliğini sağlamak için bu

üç hareketin birleşmesi, tekleşmesi hedefini başa almaktadır. Ama bu tekleşme hedefi, başa alındığı zaman dahi, Türkiye İşçi Partisi'ni ayrıca gücündirmek, egemen hale getirmek görevi devam etmektedir; çünkü tekleşme, birleşme meydana geldiği zaman, Türkiye işçi sınıfının partis olarak tek bir örgüt olduğu zaman, bu örgüte Türkiye İşçi Partisi ne kadar kuvvetle damgasını basması olursa ürün olarak ortaya çıkan tek parti o deredede doğru politik çizgide, iyi disiplinli, iyi örgütlenmiş bir hareket olur. Bu nedenle tekleşme açısından dahi, kendi partimizin gücünü pekiştirmek, geliştirmek sorunu ortadan kalkmaz.

Ne var ki biz bu konuda yaptığımız tahminde yanıldık, Partimizi 4.5 senede, sol içinde, işçi sınıfı hareketi içinde egemen, sürükleyici, yönlendirici bir güç haline getiremedik. Birinci Büyük Kongre konuşamada birleşmenin, tekleşmenin bir başka biçimini de belirtmiştim: Egemen hareket haline gelerek, sürükleyici hareket haline gelerek işçi sınıfını toparlamamın yanı sıra, aynı çizgide veya birbirine yakın çizgide olan örgütlerin birleşmesi yoluyla da işçi sınıfının politik hareketinin örgütsel tekleşmesi mümkündür. Bu iki çalışmayı birarada yürütebildik. Bir yandan, Partimizi güçlendirip egemen, sürükleyici güç haline getirmeye çalışarak, öbür yandan da, tekleşme ufkuna yönelik güç ve eylem birliğini gerçekleştirmek işçi sınıfının ittifakları ve politik hareketinin birliği yoluyla mesafe alabiliriz. Ama dediğim gibi, başta 75'de, güç ve eylem birliği yapılacak kitlesele tabanı olan örgütler görülüyordu, onun için bu yola 2-2.5 seneye yakın girmedik. Ama 77'nin ortalarında itibaren iş ve güc birliği çizimlerine, çalışmalara da girdik. Bunu yerel örgütlerimiz, ilkerimiz, ilçelerimiz bilmektedir.

Merkezleri güvenilir görmediğimiz için, merkezlerin Türkiye İşçi Partisi'ne karşı olumsuz bir tavır aldığına gördüğümüz için, güç ve eylem birliği çalışmalarını tabandan, ilçeler, ilker seviyesinden başlatmakta yarar umduk. Eğer illerde, ilçelerde, diyetim TSP'ye TİP arasında yakınlaşmalar olursa, bu ikisi ve Birlik Dayanışma arasında somut sorunlarda, somut hedefler etrafında güç ve eylem birliği oluşursa ve bu bir süreklilik kazanırsa; o zaman merkezler düzeyinde de bu birlik hareketinin organize edilebileceğini düşünürük. Yoksa merkezden örgütlenmeyi, güç ve iş birliğinin merkezden örgütlenmeyi gözden kacırmadık, ilke olarak bunu kabul ettik. ama o zamanki koşullarda bunu mümkün görmedik. Bekledik, alt-

7

ve politik işbirliği şekilleri altında halkın çoğunluğunu biraraya toplamak, iş savaşış iktidar elde etmek ve ana üretim araçlarının halkın eline geçmesini sağlamak olanağına sahiptir.» Başka olanaqları göz ardı etmeden, biz Türkiye'de günümüzün koşullarında demokratik bir cephe oluşturulmasını uygun buluyoruz.

Kısacası, bilimsel sosyalizmde bir formülasyon vardır. Sosyalizm gerçekleştiğinde, içerikli sosyalist, biçimde ulusal olacaktır. Bu formülasyon boşuna söylenmiş değildir. Bizim programımızın ortaya koyduğu hedeflerin, öngördüğün mücadelenin, çizdiği stratejinin uluslararası strateji ve taktiklere uymadığı iddiası geçerli değildir. Özetledim sebeplerini. Burada belirtmek istediğim, tekdardan altını çizmek istediğim nokta şu: Bilimsel teorinin evrensel ilkelerine dayanan strateji ve taktikler olarak, bunların kendi koşullarımızda ne biçimlerde uygulanacağını tespit edeceğiz. Yapmamız gereken şey budur.

Son olarak, enternasyonalist harekette bir merkez, yönlendirici bir merkez yoktur. Zaman zaman fikir alışverişinde bulunmak, deneyimleri aktarmak, sorunları görüşüp ortak görüşlere varmak için toplantılar yapılmaktadır. Bu toplantılarda, her işçi sınıfı partisi kendi görüşlerini savunabilmektedir. Hatta 1960 toplantısında ve onun sonucunda çıkan bildirgede de görüldüğü üzere, gerekli görüldüklerinde sonuna kadar kendi görüşlerini muhafaza da edebilmektedirler. Ama yine de dünya işçi sınıfı hareketinin bütünlüğü ve birliği korunmakla, enternasyonalist dayanışma sürdürülmektedir.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ BİLİMSEL SOSYALİST PARTİDİR

Enternasyonalizm konusunda bir başka nokta Türkiye İşçi Partisi'nin giderek enternasyonal arenaya açılmasıdır. Bunu bir protokol sorunu olarak görmek ve göstermek yanlıştır. Dünyadaki bilimsel sosyalist partiler ve işçi sınıfı partileri ailesine, hiçbir parti sadece, hatta sadece de değil, hiçbir zaman protokol bakımından kabul edilemez. Bir protokol sorunu değildir enternasyonalist aileye katılmak. Bu konuda çok dik-katlı ve ihtiyatlı davranılır. Eğer bizim partimiz enternasyonal arenada kabul ediliyorsa, kardeşçe bir parti olarak görülüyorsa, bu, Partimiz bilimsel sosyalist bir parti olduğu içindir, bir protokol meselesi değildir. Bu tanınmadığı ve kabulden kıvanç duyulması gerekir.

Gerçekten de, Partimiz bilimsel sosyalist bir partidir. 1975'de kurulan Tür-

kiye İşçi Partisi, 1961/71 arası partinin tarihsel devamı olmakla beraber, aralarında farklar vardır. Nitel farklar vardır. Eski Türkiye İşçi Partisi, kuruluşunda bilimsel sosyalist parti olarak kurulmadı, biliyorsunuz. 12 sendikacının ortak girişimiyle kuruldu. Bu kuruluşta kabul edilen kısa program, ilerici diyebileceğimiz, emekten yana, işçiden yana bir programdı. Ama bir bilimsel sosyalist program değildi. Ancak bir sene sonra, sosyalist aydınların katılmasıyla ki, Parti bir bilimsel sosyalistleşme sürecine girdi. Ama bu süreçte de bir takım zorluklar vardı. Birincisi; 1960 öncesinden devralınan bir kadrolar topluluğu yoktu. 1960 öncesinden gelen bilimsel sosyalistler vardı, ama bunlar birbiriyle uyumlu, tutarlı bir bütünsellik gösteren bir kadro değildiler, tek tek bireyler olarak şu veya bu ölüde ve biçimde bilimsel sosyalizmi anlamış kimselerdi. Onun için de bilimsel sosyalistleşme süreci, gerektiği kadar uyumlu ve düzenli şekilde işlemedi. Bilimsel sosyalistleşme sürecinde, gerek Parti içinde, gerekse Parti dışındaki sapkın okımlarla keskin bir mücadele vermek gerekti. 1961/71 dönemi partisinin bilimsel sosyalist parti olması açısından iki büyük zaafı vardı. Birisi örgütsel plandaydı. Şimdi Partimizde olduğu gibi Parti örgütlenmesi çalışma ekipleri temeline oturtulmamıştı. Ancak 4. Kongre'yle birlikte, örgütlerin, Parti örgütlerinin çalışma ekipleri birimlerine oturtulması kararı alındı. 4. Büyük Kongre'de teorik olarak geçerli başka kararlar da alındı. Programın yeniden ele alınması, yeni bir program yapılması öngörüldü. Ama bildirginiz gibi 4. Büyük Kongre'den birkaç ay sonra partinin kapatılması, 4. Büyük Kongre kararlarının yaşama geçirilmesini önledi.

Örgütsel zaafın yanında programına gelirse, programı genel çizgileriyle o günkü Türkiye koşullarında bilimsel sosyalizme uyan bir programdı, ama genel çizgileriyle. Bilimsel sosyalist teoriye tam oturtulmuş değildi. Bu bakımdan programında da zaafı vardı.

Bu zaafılarla malû olan Parti, bu zaafılarla malû olduğu içindir ki, 1971/75 döneminde kendisi örgütsel varlığını koruyamadı. Tek tek kadrolar olarak kuduysa da, bunlar arasında bir direk teması bulunduydu da örgütlü olarak varlığını koruyamadı ve Türkiye'nin politik arenasından silindi.

1975'de ise daha kurulturken Parti'nin bilimsel sosyalist parti olarak, işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi olarak kurulması konusu, bilinci bir şekilde ele alındı ve gerek programın bilimsel sos-

yalist teorisi oturtması, gerekse örgütlenme biçimi ile Türkiye işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi olma niteliğini gösterdi. Partinin eksiklikleri vardır. Parti dört buçuk yılda kimi hatalar yapmıştır. Partinin çeşitli sorunları vardır, olabildi, öyledir. Ama Parti'nin özünde, esasında bilimsel sosyalist parti olduğu, işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi olduğu inkâr edilemez; bunu reddetmek tümüyle Parti'nin inkârı olur.

1971-1975 döneminde ülkenin politik sahnesinden silinmiş olmasının bedelini Partimiz ağır ödedi ve ödüyor. Bu yıllarda, demokrasi mücadelesinin sosyalizm mücadelesinin bir parçası olması, bu ikisinin bütünselliği, işçi sınıfının kendi politik partisi ile demokratik mücadelenin başını çekmesi, onu yönlendirmek olgusu ortadan kalktı. Kitlelerin sola doğru demokratik açılımı, bilimsel sosyalist örgütsel bir çıkış yolu bulamadığından, sosyal demokrasiye, CHP'ye yöneldi. Meydanı boş bulan CHP, kalayca demokrasinin, ilericiğin şampiyonu kesilip kitlelerce «umutsu» olarak kabul edilebildi.

5 Haziran 1977 seçim sonuçları bu olumsuz gelişmenin ürünüydü. Seçimde o kadar düşük oy almayı beklemiyorduk. Önce bunu toplumsal paniğe dayandır-dık, ama asıl nedenin 1971/75 arası Parti hareketinin kopuşu, politik bir boşluğun meydana gelmesi olduğunu anlamakta gecikmiydik. O politik boşluğa birlikte eski Türkiye İşçi Partisi'nin kitlelerdeki imajı, kitlesel birikimi neredeyse sona ermişti; 1961/71 Türkiye İşçi Partisi'nin 1975 ve sonrası Türkiye İşçi Partisi'ne bağlayacak bağ o boşluk süresinde kopmuştur, denilecek kadar incilip zayıflamıştır. Geriye kalan bağ pek de geniş olmayan kadrolar ve onların taşıdığı deneyim birikimidir, bir de hareketin tarihsel sürekliliği, ciddiyeti ve saygınlığıdır.

Şimdi Türkiye İşçi Partisi politik yelpazedeki yerini tam doldurmak, kendi sınıfsal ve politik kişiliğini açıklığa kavuşturup kabul ettirmek uğraşını sürdürmektedir. Bunu başarmak için hem diğer örgüt ve okımlara karşı ideolojik, politik mücadele vermek, hem de faşizme ve emperyalizme karşı onlarla güç ve eylem birliğiyle gerçekleştirmek, giderek bunu örgütleyip sürekliliğini sağlamak ve politik hareketin teklesmesini hedef almak durumundadır. Aynı zamanda Partimizin, işçi, emekçi sınıflar, aydın ve gençlik kesimleri içinde kök salıp onları politik mücadeleye sokabilmesi, yönlendirebilmesi için yerine getirilmesi zorunlu, ideolojik, politik ve örgütsel özgün görevleri var. Bütün bun-

ları başarabilmek zor iş ama başarılacak iş değildir.

Merkez Yönetim Kurulu'muzun açtığı genel tartışma dört buçuk yıllık Parti yaşamımızın bir bilançosunu çıkarma ve onun üzerinde düşünüp belirli sonuçlara varma olanağını sağladı. Bu tartışma kuşkusuz yararlı olmuştur; Partimiz, çalışmalarımız, sorunlarımız ve görevlerimiz konularında bilincimiz daha da beraklaşmıştır. Bu duru bilincimizle sorunlarımızın ve görevlerimizizin daha başarılı biçimde üstesinden gelebiliriz.

2. Büyük Kongremizin, Partimizin niteliğine ilişkin olarak aldığı karar bilindiği gibi şöyledir: «Türkiye İşçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi olan Türkiye İşçi Partisi, Türkiye'nin somut koşullarının bilimsel sosyalist açıdan somut tahilline dayanan programı ve işçi sınıfı partisine özgü tüzüğü ile saptadığı strateji ve uyguladığı taktiklerle, denemiş kadroları ve başarılı geçmişleriyle, işçi sınıfımızın uzun bir tarihi olan politik mücadelesinin günümüz koşullarında örgütlenişidir ve bu mücadelenin yürütücüsü ve geliştiricisidir.» Görevimiz, Partimizin bu niteliğine gölge düşürmeksin, onu bu niteliği ile geliştirip güçlendirmektir. Bu bizim tarihsel sorumluluğumuzdur, hem kendi işçi sınıfımıza karşı, hem dünya işçi sınıfına karşı. Onurlu, ama ciddi, büyük bir sorumluluk. Sorumluluğumuz ne denli büyük ise, kararlılığımız, özverimiz, döğüşkenliğimiz ve coşkuşumuz da o denli büyük, sağlam ve dirençli olacaktır.

Türkiye İşçi Partili olmanın sorumluluk ve onuruyla hepimiz görev başında

(Alkışlar)

TEK PARTİ TEK CEPHE

Türkiye İşçi Partisi yayınlarının 29'uncusu olarak çıkarılan bu yayın Sonuç Belgesi'ni içermektedir. 60 TL fiyatla satışa çıkarılan bu yayını partiliere yarı fiyattan verilmektedir.

Birinci baskısı çok kısa sürede tükenmiş olan yayınınız için Örgütümüzden devamı yeni istekler gelmektedir. Bu isteklerin karşılanabilmesi bakımından, yapılacak ikinci baskı için ilk baskının satış tutarları veya yayın borçlarının bir bölümünün karşılanması olması gerekmektedir.

Silahımız Partimiz!

Tartışma'nın Sonuç Belgesi'nin açıklandığı Olanagında İki Temsilcileri Toplantısı'nda Belge'nin üçüncü bölümünde yer alan Parti'nin Özgün Görevleri'ne ilişkin olarak Genel Sekreter Nihat Sargın konuşmuştur. Genel Sekreter Sargın'ın konuşmasının geniş bir özeti aşağıdadır.

Genel Başkanımızın konuşmasıyla günümüzün ikinci maddesi tamamlanmış oldu. Üçüncü maddede, «Sonuç Belgesi'mizin üçüncü bölümünde yer alan, Parti'nin özgün sorun ve görevlerine ilişkin konular üzerinde, konuların tümü üzerine değil, ama altı bir kez daha çizilecek, dikkat çekilecek noktaları üzerinde konuşmak üzere söz almış bulunuyorum.

İLK OLMANIN ONURU VE ÖZELLİKLERİ

Arkaşadık; 14 sayılı genelizemizin bu yana Partimiz genel tartışma ortamı içinde oldu. Kasım, Aralık, Ocak ve nihayet Şubatın başı. Bu süre içinde ideolojik, politik, örgütsel tüm sorunlarımızı irdeledik. Gerek eski dönem ve şimdi Partimizin tarihinde, gerekse Türkiye işçi sınıfı politik hareketi tarihinde ilk olarak yapıldı böyle bir tartışma. Bu ilk ve en genel tartışmamız ise, bunu ilk olarak yapmış, gerçekleştirmiş olmanın onurunu hep birlikte taşıyoruz.

Ancak bu tartışma, ilk olmanın onuruna birlikte, birçok bakımdan da ilk olmanın özelliklerini taşımakta. Merkez Yönetim Kurulu tartışmayı başlattığı zaman, şimdi düşünüyorum ki, tartışmayı gerçekleştirecek, çevrelenecek daha geniş kapsamlı, genelizem içindeki Sunuş'tan daha geniş bir belgenin yoldaşlarımıza sunulması daha yararlı olacaktır. Bu bir deney ve kazanımdır.

Diğer yandan, belki kısa sürede tartışmayı sonuçlandırmak ön düşüncesiyle, belki değil öyle, tartışmanın yerl birimlerimizde, çalışma ekiplerimizde, çalışma gruplarımızda, ilçe yönetim kurullarımızda, il yönetim kurullarımızda ve il disiplin kurullarımızda kadar tüm yerl birimlerimizde tartışılmasına ilişkin konuların sürerlin darlığı belki buna yol açtı; üst kurullara iletilecek tartışma sonuç metinleriyle birlikte daha alt düzeyde hazırlanmış tüm metinleri de birlikte istemmiş olmanız da belki buna eklendi. Sonuçta, her birim, daha alt birimlerden gelen görüşleri, önerileri, eleştirileri tümüyle irdelleyip hangi noktalarına katılıp katılmadığını ve nedenlerini ayrıca belirtecek bir çalışma içine girmeden, birim olarak, kurul olarak, o kurulu oluşturan yoldaşlar olarak tartıştı. Esas olarak da bu tartışmamızın sonuçlarını daha üst kurullara ilettili. Bu, belki dediğim gibi, süre darlığından kaynaklandı, ancak sonuçta Genel Merkez'de hepsi de ayrı ayrı inceleme, değerlendirme durumunda bulunan birlerce daktilo sayfası tutarında metinler toplan-

mış oldu. Bu ise çok daha yoğun ve zaman alıcı bir çalışmayı gerektiriyordu. Aynı zamanda Genel Başkanımızın yurt dışı gezisi de buna eklenecek, tartışmamızın son olarak yapılacak il temsilcileri toplantısını bildirginiz gibi, erteleme zorunluluğu doğdu.

Yoldaşlarımız tüm sorunlarımızı tartışıp, o tartışmamız yeni öneriler geliştirebilmek için erlendiren gelen çabayı gösterdiler. Genel Merkez'e iletilen tartışma belgelerinde bu, açık olarak görülmekte. Ancak belki de başlangıçta, gerçekleştireci bir belgenin sunulması olması, belki de dediğim gibi, ilk olmanın sonucu olarak, az da olsa, karşıt uçlarda diyebileceğimiz, uç noktalar da değerlendirmeler de görüldü. Öte yandan, bu tartışma boyunca hesapla, bilince nesnel konulara bir kenara koyduk. Onların bizi yanıltmaması, sorunlarımızı öncelikle o nesnel koşullara bağlayıp öznal etkeni gözden kaçırabilme durumuna düşülmemesi endişesiyle onları bir kenara koyduk ve esas olarak hep öznal durumumuz, öznal koşullar, öznal sorunlar üzerinde durduk. Bu bilinci bir ayırmadı, ama gene hep biliyoruz ki, sorunlarımızı tümüyle, bütün yanlarıyla, her noktasıyla ortaya koyup değerlendirmeye sırasında, bu bilince yaptığımızı aynı zamanda kaldırıp nesnel koşulları da birlikte incelememiz, irdelenebilir. Ancak bu takdirde tam sağlıklı sonuçları verabiliriz. Ama biz, daha açık seçik olarak öznal durumumuz, öznal etkenleri ortaya koyabilmek için bu tartışma sırasında nesnel nedenleri, koşulları bilerek, bilince bir kenara koyduk.

ELEŞTİRİ-ÖZELEŞTİRİ ORTAMININ VE DENETİM MEKANİZMASININ DAHA GELİŞTİRİLMESİ İÇİN

Diğer yandan, bu tartışma bize eleştiri ve eleştirtileri bakımından şimdiye kadar Partimizde yeterli bir çalışma düzeyinde bulunmadığımızı da göstermiş bulunuyor. 1975'de Parti kurulurken, geçmiş dönemin deneyimlerinden de büyük ölçüde yararlanarak hazırlanan yeni tüzük, tüzüğe hakim olan demokratik merkeziyetçi işleyiş kuralı çerçevesinde, bu gereği açık olarak göstermiş, bunun işleyiş temelleri ve mekanizmasını da olabildiğince düzeltme ve mekanizmasını da olabildiğince düzeltme işi tüzükte hükme bağlanmıştı. Ancak bizler, tüm üyeler, yerl birimler ve üst kurullar olarak, anlaşılın kendi kendimizi bir kısıtlama içinde tutmuşuz. O yüzden, böyle bir genel tartışmada Merkez Yönetim Kurulu'muz, sorunlarımızı her yönüyle irdelene görevini bize verdiğimiz zaman, açıkça bütün bunları tartışın ve bir sonuca varın diye sunduğu zaman, daha önceleri belki düşünmediğimiz veya gerek kongrelerimizde ve diğer toplantılarımızda, gerek raporlarımızda belki kendi kendimizi kısıtlı olarak tam açıkça ifade etmediğimiz kimi sorunlarımızı da ele alma ihtiyacını duyduk, daha önceleri belki de hiç düşünmediğimiz ve ifade etmediğimiz ölçüde; eleştirtileri için, dediğim üzere, eleştirtilerimizde bu mekanizmalar bugün için yeterli olarak biçimde gösterilmiş

ve her zaman bu mekanizmaları kullanma durumunda olmamızla karşın.

Merkez Yönetim Kurulu, bu durumu da gözönünde tutarak eleştiri ve özleştirici ortamın daha da geliştirilmesi için sonuç belgesinde görüşlere üzere öneriler alma gereğini duydu. Bunlardan biri -ki, bu aynı zamanda Parti içinde sürekli denetim mekanizmasını da getirmeye yardımcı olacaktır ve bu mekanizmanın, bildirginiz üzere, ikili yanı vardır, aşağıdan yukarı ve yukarıdan aşağı- rapor mekanizmasıdır. Tüzümlüde yalnızca altı ayda bir, özel ve belli alanlarla sınırlı olan bu aşağıdan yukarı rapor mekanizması daha sonra yalnızca mali açıdan ve mali yöneltimimizize bağlı olarak aylık duruma da getirilmisti. Bunu ise tüm birimlerimizde gerçekleştirdiğimiz söyleyince, hatta tüm birimlerimiz bir yana, ancak küçük bir azınlık bunu yapabilmekteydi. Şimdi bu aylık rapor mekanizmasını daha geliştirmiş bulunuyoruz. Aslında bu, daha tartışmadan çok önce öngörülmüştü, ama araya giren seçimi çalışmalarını bu kararımızın yaşama geçirilmesini eteletmişti. Şimdi tüm birimlerimiz aşağıdan yukarıya her ay bir rapor göndermekle yükümlü kılınmaktadır. Raporun hazırlanması bakımından düşünülün kolaylaştırıcı biçim sundu: Daha önce kongreler için yapıldığı şekilde formüllerle basılması öngörülmekteydi; raporun içereceği konulara ilişkin olarak orada boş yerler bulunacaktı. Böylece hem raporun kapsamı ve içeriği açısından bir hatırlatma, hem de parti çalışmalarını açısından bir uyarı görevini de bu formüller vesilesiyle yerine getirmiş olacağız; örneğin şu çalışma sonuçlarının yukarıya, üst kurullara aktarılması gerek, biçiminde. Bu rapor aynı zamanda üye, aday üye kabulleri, üyelik hakkındaki görüşler, üyeliklerin kesilmesi, mali sorunlar ve yayın hesapları gibi daha ziyade rutin ve bürokratik diyebileceğimiz ve zaten sürekli olarak maksız devamı yaptığımız yazışmaları da derilipolu bir rapor içinde topluca yapmamıza olanak verecektir. Bu rapor formüllerinin içinde bunların da özel bölümleri olacaktır. Bir tek raporda bu türlü yazışma işlerimize de, ani ve ivedi durumlar dışında, halletmiş olacağız. Böylece o açıdan da işlerimiz kolaylaşacak olacağız. Diğer yandan, böyle bir mekanizmanın gerçekleştirilmesi, bize bunun ayda bir elden iletme olanacağı da vereceğinden, posta vasıtasıyla yazışmadan da adım adım kendimizi kurtarmış olacağız. Sorunlarımızın, önerilerimizin, çalışmalarımızın, isteklerimizin... kısacası tüm aylık çalışmalarımızın bir bileşkesi olarak sunulacak olan bu rapor aşağıdan yukarıya gelsek.

Bu rapor mekanizmasını, biraz önce, ikili bir yanı var, demiştik, bir yanı da yukarıdan aşağı olmak gerek. Bu anlamdaki raporlarımız, bildirginiz üzere, çalışmaların topluca değerlendirildiği raporlar olarak, esas itibarıyla kongrelerimizde sunulmaktaydı. Kongrelerimiz ise iki yıl gibi oldukça uzun zaman aralıklarında yapılmakta. Geçen dönemde, 61-71 döneminde Parti'nin Büyük Kongresi iki yılda bir yapılmış yerel kongreler her yıl yapılmıyordu. Bunun de-nemede yerel kongrelerimiz de iki yılda bir yapılması öngörüldü. Ancak iki yıl, belirttiğim üzere, uzun bir zaman; böyle bir çalış-ma raporunun ortaya konup tüm çalışma-

ların görüşülmesi ve değerlendirilmesi için uzun bir zaman. Bir bakıma, temsilciler toplantıları, çalışma ekip başkanları, ilçe ve il temsilcileri, bölge temsilcileri toplantıları yoluyla karşılıklı görüş alışveriş, önerilerin ortaya konuşu, yapılacak çalışmalar için yönlendirmeler sağlanmakta idi. Ama bu, toplantıların mahiyeti gereği şimdi belirlitigim mekanizmayı tam sağlayacak bir yapı değildi. Sonuç belgesinde bunun için, bu gereğin de yeterince karşılanabilmesi için, belirli tarihlerde, altı ayda bir Genel Merkezin gösterdiği belli tarihlerde yapılacak çalışma ekibi başkanları ve ilçe temsilcileri toplantılarında, toplantıyı gerçekleştiren kurulca yapılan çalışmaların genel bir değerlendirilmesini içeren bir raporun temsilcilerle sunulması kararlaştırıldı. Diğer yandan, iki yıllık aralarla toplanan Büyük Kongre'nin toplantımadığı yıllarda genel kongre delegasyonuyla toplanan bir Parti Konferansı'nın uygun olacağı görüşü de benimsenmiş bulunmaktadı. Ancak bu, ilerde tüte yapılacak bir değişiklik hümke bağlanmak durumundadır. Bu arada geçecek süre için, kongre dışındaki yılda yapılacak bir il Temsilcileri Toplantısı'nda, Parti Konferansı konusu tüzükte hükmüne bağlanıncaya kadar bir yılın genel çalışmalarının değerlendirilmesini içeren bir raporun temsilcilerle sunulması kararlaştırıldı.

SORUNLARIN BİLİNCE ÇIKARILMASI ONLARI AŞMANIN DA İLK ADIMIDIR

Arkadaşlar; bu tartışma, dediğim gibi, bazı ç değerlendirmelere de yol açmış olabilir. Bundan dolayı tartışma sırasında görüş farkları da ortaya çıkmış olabilir. Karşıt görüşler ortaya atılmış, acımasızca eleştiriler yapılmış olabilir. Hele hele bu ilk olduğu için, kendi kendimizi kısıtlamaktan doğan kısıtlılık durumundan sonra birdenbire kendimizi en geniş bir serbestlik ortamında, üstelik görev olarak verilmiş böyle bir ortamda hissettirmiş olabilir, bu daha da fazlasıyla kendini göstermiş olabilir. Ama arkadaşlar, unutmayalım ki, bizler, gerek Genel Merkez, gerek temsilciler olarak yönetici durumundayız. Bu iddialar, eleştiriler, görüşler bizi yanıltmamalıdır; bu görüşlerin ortaya atılması olmasından dolayı da ortaya atan arkadaşlar hakkında herhangi bir yanlışlama, yanlışlıca bir düşünceye kendimizi kap-tırmamamız gerekir. Yöneticilerin, olayları gerçek boyutlarıyla kavramasından, görünü-şe değil öze bakabilmelerinden doğan olgunluğu burada da kendini göstermelidir. Oyle sanıyorum ki, bu konuda da merkez yöneticileri olarak bizler önekm olmak durumundayız ve yerel yönetici olarak sizler de bu önerikten hareket etme durumundasınız.

Yoldaşlar; asıl önemli olan; bu tartışma sırasında tüm sorunlarımızın açık yüreklilikle ortaya konmuş olmasıdır. Önerilerimiz tam uygun olmayabilir, o gün için tam uygulanması aklı bulunmayabilir veya sorunu çözümü olmayabilir, ama hiç unutmayaçağımız bir nokta var: Sorunların ortaya konması, bilince çıkarılması o sorunların aşılabilmesinin işaretidir de aynı zamanda; o sorunları aşmanın da ilk adımıdır. Bir sorunumuz olduğunu biliyorsak eğer, bunu bil-lincimizde duyuyor, kavırıyorsak, o sorunu aşabileceğimize de inanmalıyız. Bu tartış-mada işte bu yapıldı. Küçükütlü büyüklü, ideolojik, politik, örgütsel tüm sorunlarımız

masaya koydu. Akıldızca, deneylerimizde da-yanarak, bilgilerimize yaslanarak bunlara birer çözüm önermeye çalıştık. Ve nihayet onların toplu bileşkesi olarak Sonuç Belgesi ortaya çıktı. O hepimizin, tüm partililerin, tartışmaya katılan tüm birimlerin ortak eseridir.

ŞİMDİ KARARLARIMIZI YAŞAMA GEÇİRME SINAVI İÇİNDEYİZ

Tartışma, Genel Başkan'ımızın biraz önce belirttiği gibi, geçen 10 il Temsilcileri Toplantısı'ndaki son tartışma ile o akşam noktalandı. Sonuç Belgesi'yle de, artık tartışma'dan çıkan sonuçları, bu sonuçlara da-yalı olarak sorunlarımızı aşmak için gösterilen yolları, önerileri, kararları yaşama geçirme zamanı geldi. Bilmiyoruz, belki bu 3-4 aylık canlı tartışma ortamının getirebileceği bir alışkanlık mı diyeyim, bu tartışma havasını, ortamını şu veya bu biçimde sürdürmeye eğilimleri olabilir. Ama artık bize düşen, tüm yöneticiler olarak, bu eği-limleri, eğer çıkarsa, sonuç belgesini yaşama geçirme noktasına, uygulama alanına kanalizet emektir; bu tartışmadan elde edilen sonuçları adım adım yaşama geçirmek-tir.

Partimiz geçtiğimiz üç dört aylık sürede büyük bir sınav verdi. Bu sınav, böyle bir tartışmanın Türkiye İşçi Partisi tarafından gerçekleştirilmiş olmasıydı. Başta da belirttim, bu bizim övünç kaynağımızdır. Bu, Parti'ye olan, partilere olan güvenin sonucudur ve bu güvende yanılmadığımız görüldü. Ama yoldaşlar, henüz sınavı tam bitirmiş değiliz, geçmiş değiliz. Şimdi sınavın öbür yanı geliyor gündeme, belki ilkinden de önemli olan yanı geliyor. O da şimdiki demok-ratik merkeziyetçi işleyiş kuralının ikinci bölümünün yaşama geçirilmesi, yani sonuç belgemizi, tüm bilgimizi kullanarak, tüm gü-cümüzü ortaya koyarak sonuç belgesini tam olarak özetleyebilmek, özümsetebilmek ve en etkin biçimde ve en kısa sürede yaşama geçirebilmek. Şimdi sınavın öbür bölümü-müneyiz. Birinci bölümünü nasıl başardık-sak, bunu da başarıacağımıza kesin olarak inanıyorum, (Alkışlar)

MALI SORUNLARIMIZA BİR KEZ DAHA DİKKATİ ÇEKMEK ÜZERE

Yoldaşlar! bu tartışma hemen tüm sorun-larımızı önümüze koydu; irdeledik, bilgimiz-in, görgümüzün, deneyimlerimizin ışığın-da önerilerimizle bunları aşmak için çaba sarfetdik; dedim, ancak, şunu da açık sö-lüklü belirtmek gerekir ki, çok, çok önem-li bir sorunumuz, belki de bu konuda daha fazla önerici olamamışın getirdiği sıkıntıya-la, olmalı, -bilincimizde yoktur demek istemiyoruz- malî konuda fazla birşey söyle-yemedik. Fazla birşey ne demek? Bu konuyu irdeleyen, bu sorunu sorun olarak irdeleyen raporlarımız, bilincine sayfa tutamadık şü-kadar rapor içinde bir elin parmaklarının sayısını geçmiyoruz.

Yoldaşlar; devamlı vurguluyoruz. Biz Türkiye işçi sınıfının partisiyiz, işçi sınıfı-nın bilimsel sosyalist partisiyiz, diye. İşçi sınıfının partisi olmak demek, mali bakım-dan belli kimi birkaç büyük sermayedara, para babasına sırtını dayamış olmanın tam tersine, ailelerin nafakasından kesilmiş bir-

kaç kurusunun parti çalışmalarını aktarılma-sı demek, bir yanıyla da. Birkaç kuruş, ama birkaç kişiden değil, binlerce, onbin-lerce, yüzbinlerce kişiden. Parti, mali açı-dan yaşamını böyle sağlıyor, böyle sağla-yacak. Yanılmıyorsam, Çark Başak'ın ilk sa-yasında idi, bu konuda bir yazı yazmıştım ve bunu partinin bağımsızlığını sağlamada en önemli maddi dayanaklardan biri olarak göstermiştim; üye aidatı ve küçük bağışlar; çevremizden toplanabilecek küçük, munta-zam bağışlar. Bir bakıma bu sorunumuz hiç bitmeyecek, devamlı gündemimizde olacak. Ama yoldaşlarım, eğer partinin merkez ka-sası, ve aynı biçimde il ve ilçe kasaları da, deyim yerindeyse, tamtakırsa, o zaman dü-şündüğümüz, önderdiğimiz tüm işleri, çalış-maları yapabileceğimize de, yoktur de-mek istemiyorum ama, çok önemli ölçüde kısıtlanmış demektir. Genel saymanımız bir sözü vardır: Eger o iş çok önemli ise mali tarafı için bana bakmayın, der. Her-halde il ve ilçe yönetim kurullarında da du-rum aynıdır. O, bana bakmayın, derdi, eğer bu iş gerekçiyorsa mutlaka yapılır, nasıl ya-pılır, onu şu anda bilemem, ama bulunur buluşturulur, mutlaka yapılır, ne yapar ya-par mutlaka bir çaresini buluruz. Ama yol-daşlar, bunun da bir sınırı var. Şimdi Parti merkezi o sınıra gelip dayanmış bulunuyor. Son seçimi çalışmalarımız için, bildirginiz üze-re, öngördüğümüz harcama miktarına göre bir bağış kampanyası açılmıştı. Bu bağış kampanyasından, merkez olarak, merkeze ge-lecek miktar olarak belirlendiğimiz mikta-rın ancak üçte ikisini ulaşabilir. Arkadaşla-rımız, kendileri için gösterilen miktarın, belki de çok üstünde bağış elde edebile-mek için tüm olanaklarını kullandılar belki, tüm güçlerini seferber ettiler, ama birtakım har-camaları, para daha merkeze ulaşmadan, merkez adına yapma durumunda oldular. Buna karşın, gene de, hesapların merkeze intikal etmiş olanlarıyla birleştirildiği za-man, gene de öngörülen, düşünilen mikta-rın gerisinde kaldığımız ortaya çıkmaktadı. Diğer yandan, harcamalarımız ise daha ö-nce düşündüğümüz miktarın üstüne çıktı.

Hep söylüyoruz, biliyoruz, bilincimizde; sonuç belgemizin birinci bölümünün önemli ağırlığını oluşturuyor Türkiye'deki büyük enflasyonist gidiş, hayat pahalılığı; ama бү-tün bu bilginize karşın, bir ay sonrasının hesabını yaparken insan bugünkü ölçüler-i ne gene de gözen uzun tutamıyor. Ve o yüzden bir yanlışlı payı çıkıyor ortaya. Ne-ticede masrafımız da hesabımızı aşıtı.

Aynı zamanda yoldaşlar, bir yanıyla bu sorunumuza çok bağlı bir başka çok önem-li sorunumuz da, har. Bu gün bu toplantı kaçınıcı olağanüstü toplantıdır acaba, diye konuşuyorduk aramızda, daha önceki ola-ganüstü toplantılardan hemen herkesin hatırladığı şu oldu: "Parti Basını'nı Güçlendir-elim" olağanüstü toplantısı. O toplantıda bir taraftan da birikmiş olan yayın borçla-rımızın bir biçimde kapatılması ve bir da-ha aynı duruma düşmemenin yolları hep birlikte aranmıştı. Ama açık konuşmak ge-rek, o günden bu yana gene önemli ölçüde bir borç birikmesi kendini gösterdi. Yoldaş-lar, bu borcun ortaya çıkması demek, yol-daşlarımız, yerel birimlerimiz yayınlarını-mız satış parasını toplamamıyorlar demek değil. Para toplanmasına toplanıyor ama, çok ivedi görünün her parti çalışması için ve o an çaresiz kalmın durumlarında, örne-

ğin kira ödeme, telefonun kapanmasını ön-leme gibi... bu parayı sarfetme durumunda oluyorlar. Ama yoldaşlar, şimdi be-irtece-gim durumun pek açık olarak bilincinde olduğunu sanmıyorum, bir bakıma, hak-kımız olmayan bir paraya tasarruf etmiyor muyuz böylece. Bu soruyu tüm yerel yön-eiticilerimiz her an kendilerine sorması ge-rekir. Böyle bir zorunluluk karşısında kal-mış olsak dahi bizim yapacağımız üst ku-rulumuzun bize bu sıkışıklığımızı aşmak için borç vermesini veya maddi yardımda bulunmasını istemektir bizim yapabileceğ-i-miz. Ama bize ait olmayan, bizim bitirmeye-girmemiş ve girmeyecek olan bizim kurulu-muzun kararlarıyla sarfına olanak bulunmayan bir miktarda bizim tasarruf etme olanacağımız da yoktur. Oysa neredyse bu doğal karşıla-rın bir olgu haline gelmiştir.

Sözünü ettiğim Parti Basını'nı Güçlendir-elim Kampanyası'ndan sonra, Basın Bü-ro-muza, döner sermaye gibi belli bir miktar ayrılmıştı. Tüm yayınlarımız tek elden çı-kacak, bu bize daha ucuza mal olacak ve bu döner sermaye ile yayınlarımızı kendi ken-di finanse ettiği gibi belli bir parayla satıl-ma durumunda olmayan aydıl, bildiri gibi yayınlar da bu döner sermayeden karşıla-nabilecekti. Ama bugün basın büromuzun döner sermayesi, satış paralarının geri dö-nemesi sonucu sermaye olmaktan çıktı, ne-gatif duruma girdi. Bu yüzden başka aksa-malar da kendini göstermekte. Örneğin, bu sonuç belgemizi, bir yanıyla rapor gibi sun-ma durumunda olduğumuz bir belgeyi arka-daşlarımızda özel bir fiyatla satmak acıdır. Çok düşündük, ama başka bir çıkar yol da bulamadık. Yanılmıyorsam, bu yayın için büromuzun kabataslak hesabı 120 bin liray-dı ve bunun içine dizgi masraflı girmiyordu, özel olarak bunu gözümleyebileceğimiz için. Oysa bu yükü kaldıracak doğru bile yok-tu merkezin Sonuçta, şöyle bir formül bu-lundu. Fiyatı 60 lira olacaktı ama, arkadaş-la-rımız, partiller bunun yarı fiyatına yani 30 liraya alabilecektik. Böylece masrafla-rın önemli bölümü de karşılanacak olacaktı.

Arkadaşlar, aylık küçük fakat muntazam bağışların önemi-ne her zaman dikkati çek-tik. Bunun aynı zamanda, Parti'ye, eğer yoksa bağ ödevini gören, varsa bu bağları sıklaştıran güçlendiren ve böylece çevre-mizde düzensiz bağış verenleri adım adım partili kılan en önemli araçlardan biri ol-duğunu da devamlı belirtmeye çalıştık. Bu-nun üzerinde tekrar tekrar durma, bunu adeta tüm partillerin bilincine kazıma du-rumundayız. Bu konuda başka bir nokta-nın daha üzerinde durmak istiyoruz: Ta-sarruf. Bir yoldaşımızın dediği gibi, dikkat-le ve bilince gerçekleştirilen tasarruflar bir gelir kaynağı gibi düşünmek gerekir. Ger-çekten öyledir. Kullandığımız telefonla-n, kalem kâğıdımız, iş giderlerimizden yay-ınlarımızı değerlendirmeye, hatta elektrikle kadar tasarruf her zaman esasse düşünce-miz olursa, daha önce o fasıllar için ayrıma du-rumunda olduğumuz paranın azaldığını gö-rebiliriz. Şu anda buna azalmak diyorum ama, aslında artan fiyatlar karşısında hiç değışile daha fazla yükselmesini önlemiş ol-mak demek daha doğru olacak. Yoksa, hele yeni zamlardan sonra bir iki yıl önce kon-grelerimizde bu fasıllar için düşündüklerimi-zia ve ayırdıklarımızı herhalde bir anlamı kalmadı sanıyorum. Bu zamlar ve para de-ğerinin devamlı düşmekte oluşu, tüteke ya-

zılı ve beş yıl öncesinin fiyatlarına göre, hat-ta aslı aranırsa Siyasi Partiler Yasası'ndan çıktığı 1965'lere göre hesaplanmış olan aidat dilimlerinin de anlamış hale getirmiştir. O yüzden artık hepimiz, tüzükte belirtildi-ği gibi olanaklarımızı zorlama ile değil, ade-ta doğu olarak daha üst dilimlere çıkmak durumundayız. Üyeler ve aday üyeler olarak. Aidatımızı zaten en üst dilimden ödüyorsak gene elimizde bir olanak var, aylık bağış. Bir bakıma yalnızca yaşa sınırladığı için aidatımız bu en üst dilimde bırakmakla birli-kte bağış ad altında gerçekte aidat gibi be-nimseyeceğimiz bir miktarda daha buna ek-lemek ve böylece aidatımız daha yükselt-mek olanacağımız var. Onun için, Kimlik Kart-larımızda bu yıl bir 'aylık bağış' hanesi de açıldı. Burada yazılı olan miktarda aidatın bir parçası olarak işlem görecektir.

KİMLİK KARTLARIMIZI YENİLERKEN

Üye kartlarımızın söz aşımının bir nok-tayı da bu arada belirtmek istiyoruz: Mer-kez Yönetim Kurulu'muzun tüzüğün verdi-ği olanakla kartların geçerlik süresini ge-çen yıl uzatmasıyla elimizdeki kartlar iki yılını doldurmuş ve bu yıl mutlaka yenile-nme durumunda bulunuyor.

Bu yenileme sırasında şöyle görüşler or-taya çıkabilir: Şimdi yeni bir duruma gi-riyoruz, olaylar çok süratli seyreliyor, böyle bir durumda iken, falanca arkadaşımız za-ten Parti'ye de pek uğramıyor, Parti mer-kezinde yaptığı iş de pek yok, üye kartını yenilemeye de olur, bu zorlamıyabilir, bir-nevi ayıklama, üyelere arasında kendi bilin-cimize göre bir ayıklama yapalım, biçimin-de. Yoldaşlar, böyle bir ayıklama gereki-yorsa eğer, o bizim tarafımızdan değil, arkadaş-şımızın kendisi tarafından gelecektir. Tüzü-gümüz de öyle öngörmektedir. Kendisi ilgi-sini kesmiş, parti çalışmalarını açısından kendi kendini artık bir partili gibi değil, bir yandaş olarak görmeye başlamış olabilir, ama eli varmı da bir istifa dilekçesi de ya-zamaz, işte onlar kendiliğinden kart yenile-meye yoluyla bir ayıklamaya tabi olacak-lardır. Tüzük uyarınca bizim yapacağımız, onlara son bir hatırlatma bulunmaktır, o kadar. Bunun dışında, bu kendiliğinden ayıklanma dışında, bizlerin kurullar olarak, kurul görüşü olarak üyelerimizin vazge-çebilece hakkımız ve olanacağımız yoktur. Evet, olaylar süratli gelişiyor, bu süratli gelişim içinde, çok açık belirttik ve hergün ye-ni bir örneğini, daha ağır bir örneğini gör-mekteyiz, bundan sonra giderek daha güç, daha çetin koşullar altında çalışma du-rumunda olacağız. Bu açık. Ama yoldaşlar, bunu yöneticiler olarak yalnız bizlerin de-ğil, tüm üyelerin, tüm partillerin de de-ğerlendirdiğinden üye kuşkusuz olsun. Sonra, tekrar tekrar yinelemek pahasına gene be-lirtelim ki, bir partilinin Parti'ye verebiri-dikleri, Parti'ye katkuları yalnızca bizim lo-kal çalışmasında gördüklerimizden ve o yol-daşa işit kurula verilen görevlerin yerine getirilmesinden ibaret değildir. Asıl katkı, asıl partililik, o arkadaşımızın mahalle ve işyeri çevresindeki kişiliği, oralarda kişili-ğyle Parti'ye ve görüşlerini somutlaması, ete kemige bürünmesi ve ona eklediği propa-ganda, ajitasyon ve bunu açığa götü-p ölçmek, tartmak olanacağımız da pek yoktur. Bunu, partilileri değerlendiren bir an göz-den uzak tutmamız gerekir.

KÖK KESİN FORMÜLLERİ BEKLEMEDEN YARATICI BİÇİMDE UYGULAMAYA GEÇEBİLMEK

Giderek daha güç ve daha çetin koşullar altında çalışma durumundayız, demiştik. Son ve küçük bir örneğini bugün, sabah-leyin öğrendik. İstanbul'da daha önce yaptığımız gibi, bu akşam Ankara'da da «Gençlik Sorunları» üzerine bir toplantı düzenlemişti. Şimdi, son anda öğreniyoruz ki, Sıkıyönetim buna izin vermiyor. Bunlar için resmi yanı, gayri resmi olanları ise hep biliyorsunuz. Biliyoruz, sizin de kulağınıza geldi mi, Parti seçimlerden bu yana neydeyse eylemsizliğin sınırına geldi, dendi. Aramızdan da böyle söyleyenler oldu. Bir bakıma, yoldaşlar, bu süre içinde biz çok büyük bir eylem yaptık. Bütün sorunlarımızı inceledik, irdeledik, araştırdık, önerilerimizi ortaya koyduk. Büyük uğraş verdik, çaba gösterdik. Bu, büyük bir eylemdi. Ama şimdi, giderek daha güçleşen, çetinleşen koşullar altında, sonuç belgimizde yer alan tüm kararları en kısa sürede ve en etkin biçimde yaşama geçirme durumundayız. Belki bazı yerel birim yöneticilerimiz, yönetim kurulları, şöyle bir istek içinde olmuş olabilirler. Herşey çok açık ve kesin ortaya konsun, şunu mu, yoksa bunu mu yapacağız, şöyle mi, yoksa böyle mi yapacağız, önce şununla, sonra bununla işbirliği yapacağız. gibi yapılacak işlerin ve sırasının önerilerine çok kesin formüller halinde getirilmesini, önceliklerin de kesinlikle saptanmasını isteyebilirler.

Yoldaşlar, o zaman bizim yöneticiliğimiz nerde kalır? Genel Merkez olarak Sonuç Belgesi'nde olabildiği ölçüde konuları açmaya, genel çerçevesini olabildiği ölçüde somutlamaya çaba gösterildi. Ama bu kadarı, kendi yerel birimimiz ve onun özgül koşulları için, onun gerek Parti içi, gerek dışı koşulları ve sorunları için gerektiği kadar açık ve yeterli olmayabilir, olmayacaktır da. İşte burada, bizim yaratıcı gücümüzü kendini gösterecek, işte burada o belgeden aldığımız güçle, belgenin çizdiği sınırlar içinde, belgenin gösterdiği doğrultuda belge kararlarını yaşama geçirmeyi, bizler, yerel birimler olarak yaratıcı biçimde sağlayacağız. En küçük ayrıntısına kadar tüm sorunlarımızın, gerek Partimizin özgün görevlerine ilişkin olarak, gerek cephenin örülmesi ve teklesme konusundaki tüm sorunlarımızın, bütün yerel birimlerimizin özel koşullarıyla da hesaba katarak en küçük ayrıntısıyla ortaya konabilmesine elbette olanak yoktu. Bu genel doğrultuda, onun çizdiği sınırlardan yararlanarak, bizler yerel yöneticiler olarak onu yaratıcı biçimde yaşama geçirme durumundayız.

TEK CEPHE'YE DOĞRU

Cepheyi taş taş öreceğiz, diyoruz. Bunun ilk adımı olarak tabanda da, merkezdeki çalışmalara koşut biçimde eylem birlikteliklerini, birliklerini gerçekleştiriceğiz, diyoruz. Bunları zaten yapmaktaydık. Ama şimdi o genel perspektif içinde, cephe perspektifi içinde, cephenin örülmesinde bir taş daha koymak üzere, daha büyük bir dikkat ve bilinçle bunları gerçekleştireceğiz. Ve özel-

likle kalıcı olmasın, kalıcılığın sürmesine gayret edeceğiz. Bu aynı zamanda, dışımızdakilerle, değişik görüş açılarıyla olaylara bakanlarla, hatta bilimsel sosyalist platformda olanlar dahil olayları bizden istemez daha farklı yorumlayıp daha başka yanıtlar arayanlarla eskisine oranla çok daha sıkı temas içinde olmamız da gerektirecektir. Fazlasıyla bir abartma olduğunu bile bile, fikrimi daha açık ifade edebilmek için söylüyorum, eğer bir koza içindeyse artık bu kozadan çıkacağız. Bu kadar yakın temas, birlik, birlikte eylem, kalıcı birliktelikler için bu kadar yakın temas içinde olunca, konunun öbür yanını da hiç ihmal etmemek gerekir. Gerçekten hep bilinir, söylenir. Birlik mücadele demektir. Bir taraftan birlikteliği sağlayacağız, adım adım kalıcı birliktelik oluşturacağız, bir yandan da ideolojik, politik yanlışlarını, yanlışlarını açık açık sergileyeceğiz, göstereceğiz, doğruları bulmalarına yardımcı olacağız. Ayrıca, bu türlü bir çalışma içinde önceden konulan kurallar çerçevesinde kesinlikle kalmakla birlikte, —o kuralları şimdiye kadar biz hiç çiğnemedik, gene çiğnememek kaydıyla— ve gerek belli bir eylem için bir araya gelmişsek o eylemin, gerek ondan sonra da devam edecek ortak eylemlerin ve birlikteliklerin önünü kesmemek, ona engel olmamak kaydıyla, Partimizi öne çıkaracağız, bu birlik çalışmaları içinde. Bu konuda Başkanlık Kurulu karar aldı. Ve şimdiye kadar hepimizin devamlı eleştirilerine, şikayetlerine neden olmuştur, biliyorum. Şimdiye kadar gerçekleştirilen geçici de olsa —ki kalıcı olması için çok uğraşıldı, çok çaba sarfedildi— geçici de olsa eylem birliklerinin devamlı şikayet konumuz, dışımızdakilerin konulan kurallara uymaması olmamış mıdır. Sonuçta ne oluyordu? Eylem sonrasında, örneğin ertesi hafta diyelim, kapalı kapılar arkasında bir araya geliniyor, eylemin değerlendirilmesi yapılıyor, eylemi gerçekleştirenlerin temsilcileri arasında. O zaman, o kapalı kapılar ardında, evet haklısınız, kurallara pek uyamadık, haklısınız, diyorlar, o kadar. Bundan sonra bizlerin de eleştirilerimizi sergileyerek, kurallara uymaması, konulan kurallar çerçevesinde kalmaması açısından daha zorlayıcı olmamız gerektirecektir. Bu şunun için de gereklidir, esas onun için gereklidir, bu işbirliklerinin, eylem birliklerinin kalıcı olabilmesi, sürdürülebilmesi, bunun için gerekli güven ortamının yaratılabilmesi için gereklidir. Bunu dışımızdakilere de anlatma, ikna etme, kabul ettirme durumundayız.

PARTİ ÜYELİĞİ ÇALIŞMA EKİBİNDE SOMUTLANIR

Yoldaşlar; Genel Başkanımız belirtti. Tüm bu dışı dönük eylemleri, önümüzde koyduğumuz tüm bu görevleri hakkıyla, tam anlamıyla yerine getirebilmemiz de gene öncelikle daha güçlü Parti yapısına sahip olmamıza bağlı. Bu konuda ilk olarak ele alın-

ması gerekenlerden biri, belki de birincisi, çalışma ekipleridir. Sonuç belgesinde bir arabaşlık var: «Parti üyeliği, çalışma ekibinde somutlanır» diyor bu başlık. Bir slogan gibi, her an, her fırsatta tekrarlayacağımız bir başlık bu. Gerçekten hepimizin üyeliği çalışma ekibinde somutlanıyor. Tüzüğümüzde şöyle bir madde vardır; bürolarda, üst kurallarda görev alanların dışındakiler, bir çalışma ekibinde görev alır, der. Ancak gene hepimiz biliyoruz ki, o kurul üyelikleri, büro üyelikleri, hepsi geçici görevlerdir, tüm yaşamımızda, parti yaşamımızda onlardan birinde bulunursak dahi gene geçici görevlerdir. Aslında parti üyeliğidir. Üyelik ise çalışma ekibinde somutlanır. Buna dayanarak İkinci Büyük Kongremiz, bu geçici görevlerde bulunanları da —tüzüğün esprisine uyarak— aslında bir çalışma ekibi üyesi olmasını, ama ekip çalışmalarına diğer görevleri dolayısıyla yeterince katılmayacaklarından, ayda bir bir toplantıya katılmak ve aitalarını ödemek yoluyla, ekiple olan bağlarını sürdürmelerini karara bağladı. Onun için, ekip çalışması yapabilecek veya bir ekibi yönetebilecek yeterli deneyimli arkadaşımız henüz yok, yahut da değişik yörelerden gelip bir arada ekip çalışması yapmalarına fiilen olanak yok, öyleyse ekip veya yeni ekipler oluşturulması biraz daha bekletelim, demeyeceğiz. Nasıl ki, bir ilçe ilk olarak kurulurken beş kişiyle işe başlıyoruz, hatta ayrı ayrı köylerde oturanlar. Ama bu bir başlangıç teşkil ediyor, yavaş yavaş geliyor ve kurul çalışması da yerli yerine oturuyor, ekipler için de durum böyle. Mutlaka, hepimiz, tüm partililer bir ekibin üyesi olma durumunda ve yönetici olarak bizler de ekipsiz üye bırakma durumundayız. İlk günlerin, Türkiye'de bu konuya ilişkin bir mirasın olmamasının da getirdiği acemilikler, deneyimsizlikler artık aşılması olmak gerek. Genel Başkanımız, biraz önce bilimsel sosyalist parti olma ölçütü olarak koydu, onun dediği gibi, çalışma ekibine dayalı parti yapısını tam anlamıyla yerine oturtma durumundayız. Bu gerek bugün için, gerekse bundan sonra karşılaşılabileceğimiz, olabilecek en kötü koşullar bakımından da bizler için çok önemli.

ATEŞİ HER AN CANLI TUTMAK

Yoldaşlar, işçi sınıfının partisiziy, diyoruz. Haklı bir onur ve gururla durmadan yineliyoruz. İşçi sınıfının, kendisi ile birlikte tüm emekçileri, tüm halkı kurtaracağını söylüyoruz. Yarın bugünden kuracak olan biziz, diyoruz. O ateşi her an canlı tutmamız gerek. Ateşi her an canlı tutmamız gerek. Bir bilinç, ama bilinç işi olduğu kadar, bilinçle bağlı bir inanç işi olarak da canlı tutmamız gerek.

Ve gene biliyoruz ki, tüm görevlerimizi başarabilecek tek silahımız var. O da Partimiz. Onun için, görev başına derken, tekrar vurgulamak istiyoruz:

Silahımız Partimiz! Teşekkür ederiz.
(Atkışlar, silahımız Partimiz sloganı.)

OKUYUCULARIMIZA

Carik Başkan'ın emrinde bulunan 17 (73). sayısıyla dördüncü cildini tamamlamaları: öğördünüz. Son baskı tarihi 13 Mart 1980 olan bu sayıdan hemen sonra yayınlanacak 74. sayı ile birlikte beşinci yılına girmiş olacak ve olanak bulundukça 5 günlük periyotta beklemeleizin çıkarılacak yeni sayılarla 13 Şubat'tan bu yana çıkmış olması gereken sayıların farkı kapatılmaya çalışılacaktır.